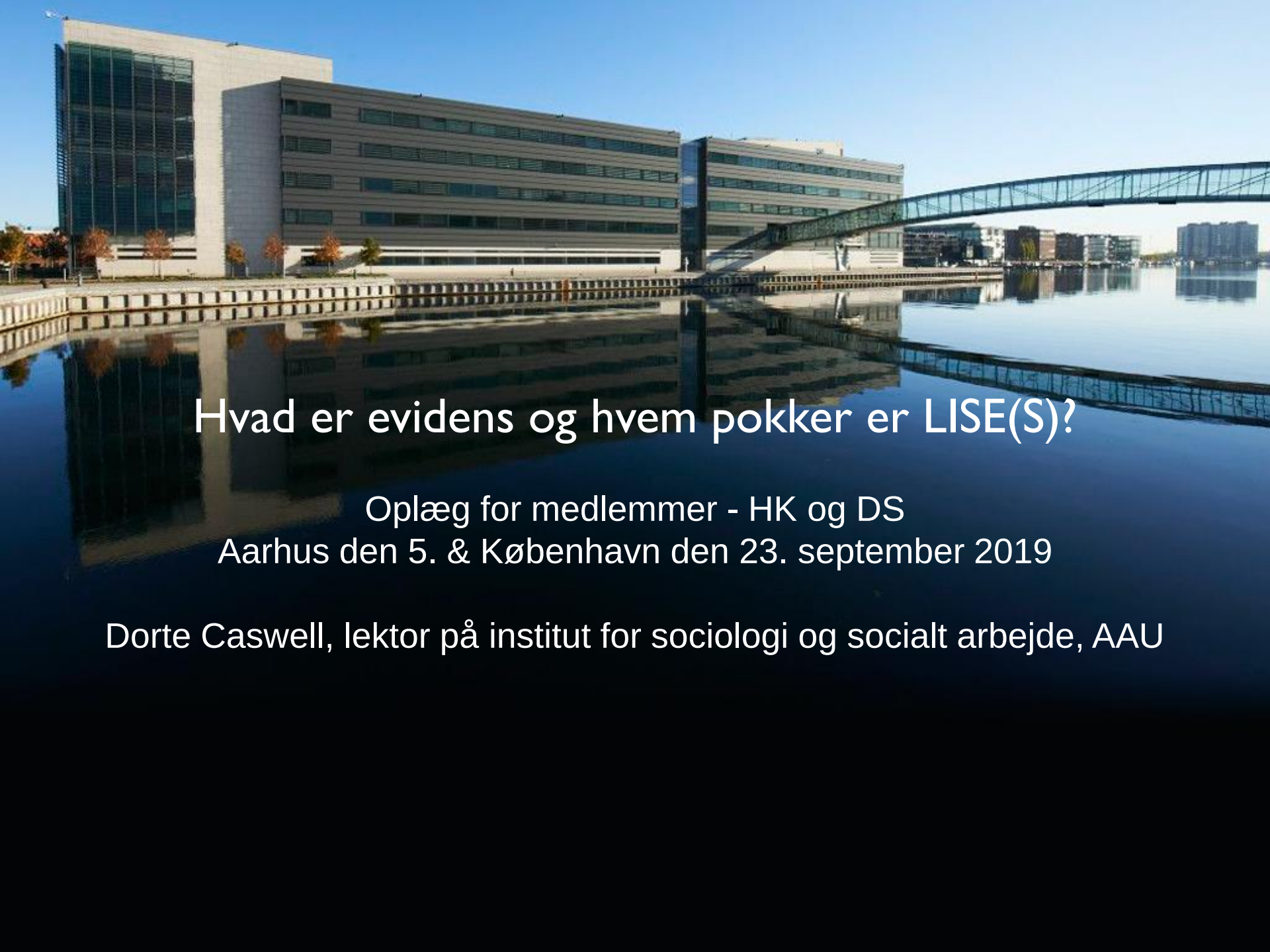

Hvad er evidens og hvem pokker er LISE(S)?

Oplæg for medlemmer - HK og DS
Aarhus den 5. & København den 23. september 2019

Dorte Caswell, lektor på institut for sociologi og socialt arbejde, AAU

Program

11:20-12:15 Evidens på beskæftigelsesområdet: Ny viden og måske afmontering af myter?

Faciliteres af Dorte Caswell, forsker ved Aalborg Universitet.

12:15 – 13:00 Frokost, tid til at netværke og telefoner

13:00 – 14:30 Kort introduktion til LISES-projektet og derefter workshop om ”fokus på job” i samtalerne mellem borgere og medarbejdere. Hvad virker, hvilke faldgruber er der og hvordan kan vi ændre praksis med baggrund i evidens?

Faciliteres af Dorte Caswell, forsker ved Aalborg Universitet. Inklusiv kaffepause.

Er det overhovedet relevant at tale om arbejdsmarkedsdeltagelse for de mest udsatte?

Ikke en simpel sag om manglende motivation!! Men ja – hvis man spørger borgerne selv...

“Jeg møder op og gør mit arbejde hver dag. Det sidste halve år har været det bedste i mit liv. Jeg har lagt stofferne og ikke mindst mit gamle liv bag mig. Nu står jeg med et job, tjener penge og er en del af samfundet igen”

Citat fra Anders. Jeg er på stoffer. DR dokumentar (ca 28 min inde i anden del af programmet om Benjamin og Anders)

<https://www.dr.dk/tv/se/jeg-er-pa-stoffer/jeg-er-pa-stoffer-2/jeg-er-pa-stoffer-anders-og-benjamin-5#!/>

Forholdet mellem socialpolitik og beskæftigelsespolitik?

Sune er 26 år gammel. Han har været kontanthjælpsmodtager siden han fyldte 18 år. Han har ikke gennemført sin folkeskole. Han er tidligere anbragt. Han har været aktiv stofmisbruger (primært hash). Han har omfattende privat gæld. Han blev far da han var 19 år. Hans kæreste har psykiske problemer. For et par år siden fik han tilkendt et fireårigt ressourceforløb.

Hvordan vurderer I Sunes muligheder på det ordinære arbejdsmarked?

Sønderlemmende kritik af jobcentre – overraskende alliance og problematisk vidensgrundlag!

Fire centrale pointer fra vores forskning

- 1) Målgruppen for beskæftigelsesindsatsen er udvidet voldsomt igennem de senere år
- 2) Tendens til at fremhæve det ekstraordinære, det mindeværdige, det særlige og det ekstreme
- 3) Jobcenteret får ikke (og skal heller ikke have) roserne
- 4) Målinger er gennemsnitstal og kategorier er problematiske

Hvad er evidens?

- ...the available body of facts or information indicating whether a belief or proposition is true or valid
- ”Evidens-baseret politik og praksis er en omhyggelig, udtrykkelig og kritisk brug af den aktuelt bedste viden, når der træffes beslutninger om andre menneskers velfærd” (definition fra SFI Campbell, bl.a. citeret i Møller 2017).
- Ved I (eller kan I finde ud af) hvad der virker for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere?

[En kilde til viden?](#)

Fire bølger i evaluering

1. Den videnskabelige bølge (fra 1960erne)
 - Eksperimentel evaluering som neutral og objektiv videnskab
 - Ingeniørmodellen, rationalitet, planlægning og instrumentel brug af evaluering
2. Dialogorienterede bølge (fra 1970erne)
 - Skabe dialog, konsensus, legitimitet og deltagerdemokrati
 - Stakeholderevaluering, partcipatorisk, empowerment og demokratisk evaluering
3. Den nyliberale bølge (fra 1980erne)
 - New Public Management, resultatbaseret ledelse, udlicitering, kundeorientering
 - Evaluering som kontinuerlig del af resultatstyringen
 - Formål med evaluering bliver supervision, kontrol og ansvarspålægning
4. Den evidensbaserede bølge (fra 1995/2000)
 - Kontrollerede eksperimenter, lodtrækningsforsøg, metaanalyse, evidenshierarki
 - Tilbagevenden til eksperimentel evaluering og instrumentel rationalitet

‘From scratch tænkning’ af Nina Holm Vohnsen, Social kritik 142/2015

Man lider af from scratch tænkning når man:

1. glemmer at målgruppen for ens indsats oftest har vældig travlt med selv at løse deres problemer
2. vælger at se bort fra at der er de færreste problemer der respekterer forvaltningsopdelingen
3. designer sin indsats ud fra en forestilling om at den implementerende organisation ikke har andre modstridende eller mere presserende opgaver for hvilke ens indsats må vige

Forskellige former for vidensanvendelse (Meagher & Lyall 2013):

- Instrumentel – metoder, indsatser mv.
- Konceptuel – alternative perspektiver, nye begreber mv.
- Kapacitetsopbygning – uddannelse, kompetenceudvikling mv.
- Symbolsk – ”forskningen siger at...”

Vejen frem for viden i socialt arbejde?

- Sikker viden eller robust viden?
- Vidensoverførsel eller vidensmobilisering?

Aktuelt to retninger:

- refleksive organisationer og
- data-drevet styring

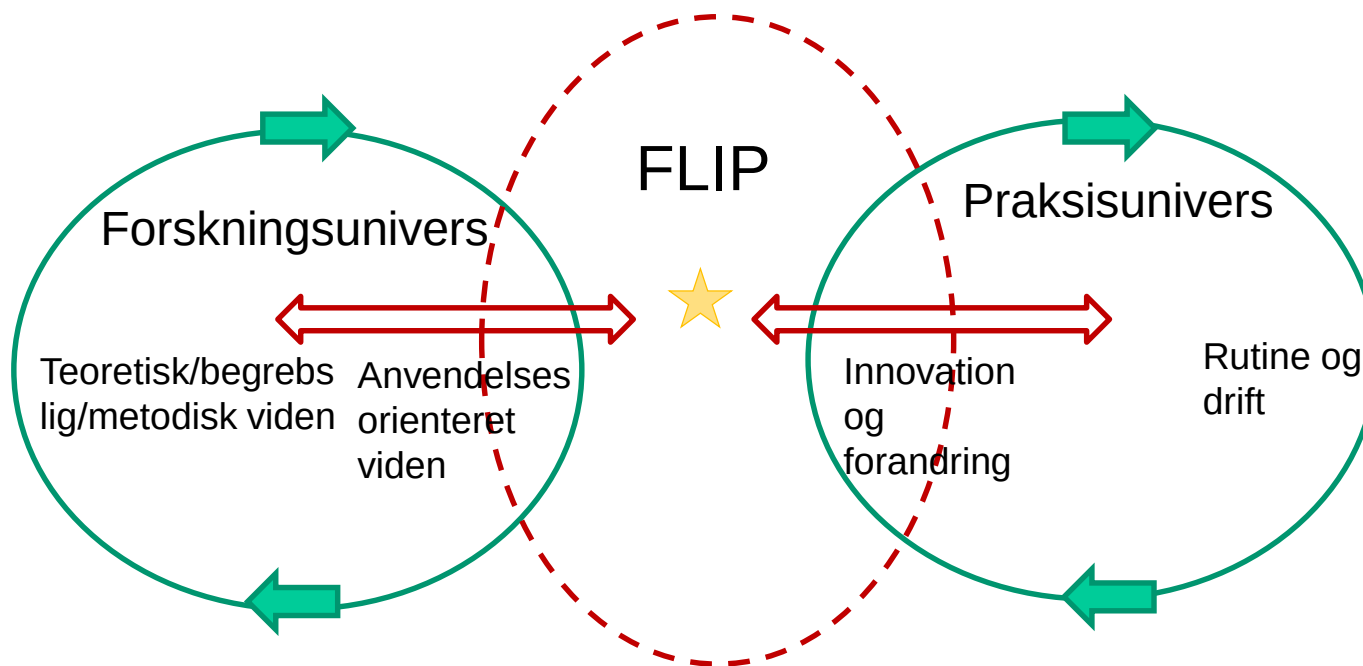
LISES-projektet

Innovationsfondsprojekt fra marts 2016-2020

- Projektet er udviklet i et samarbejde mellem KL, Holstebro Kommune, Herning Kommune og Aalborg Universitet (Institut for statskundskab og Institut for sociologi og socialt arbejde)
- Fra 2017 seks kommuner: Herning, Holstebro, Gladsaxe, Vesthimmerland, Århus og Silkeborg Kommune
- Projektledere: Dorte Caswell og Flemming Larsen
- Øvrige tilknyttede forskere: Merete Monrad, Sophie Danneris, Helle Bendix Kleif, Niklas Andreas Andersen, Søren Peter Olesen, Karen Dahl-Nielsen, Tanja Dall og Karen Breidahl
- LISES er en magnet – en række tilknyttede bevillinger og forskningsprojekter (INNOWEL, Væksthusets forskningscenter, post doc, 2x ph.d. 2x specialer mv.)
- Se mere her: <https://lisessite.wordpress.com/>

De fem potentialer i LISES

- 1) At udvikle politisk/organisatoriske strategier og ledelse som kan styrke borgerinddragelsen og håndtere hyppige politiske, organisatoriske og økonomiske forandringer
- 2) At udvikle helhedsorienterede indsatser på tværs af organisatoriske enheder og fagområder
- 3) At udvikle tilgange til at kvalificere mødet mellem frontlinjemedarbejdere og borgere
- 4) At udvikle muligheden for reel inddragelse af (og samskabelse med) borgerne
- 5) At udvikle virksomhedssamarbejdet, således at arbejdsgivers forventninger og engagement medtænkes i beskæftigelsesindsatsen

FLIP= Fælles Lærings- og
Innovations Platform

Inspireret af Sommerfelt & Gredig 2008, se også
Andersen, Caswell & Larsen 2017

Datagrundlag i LISES

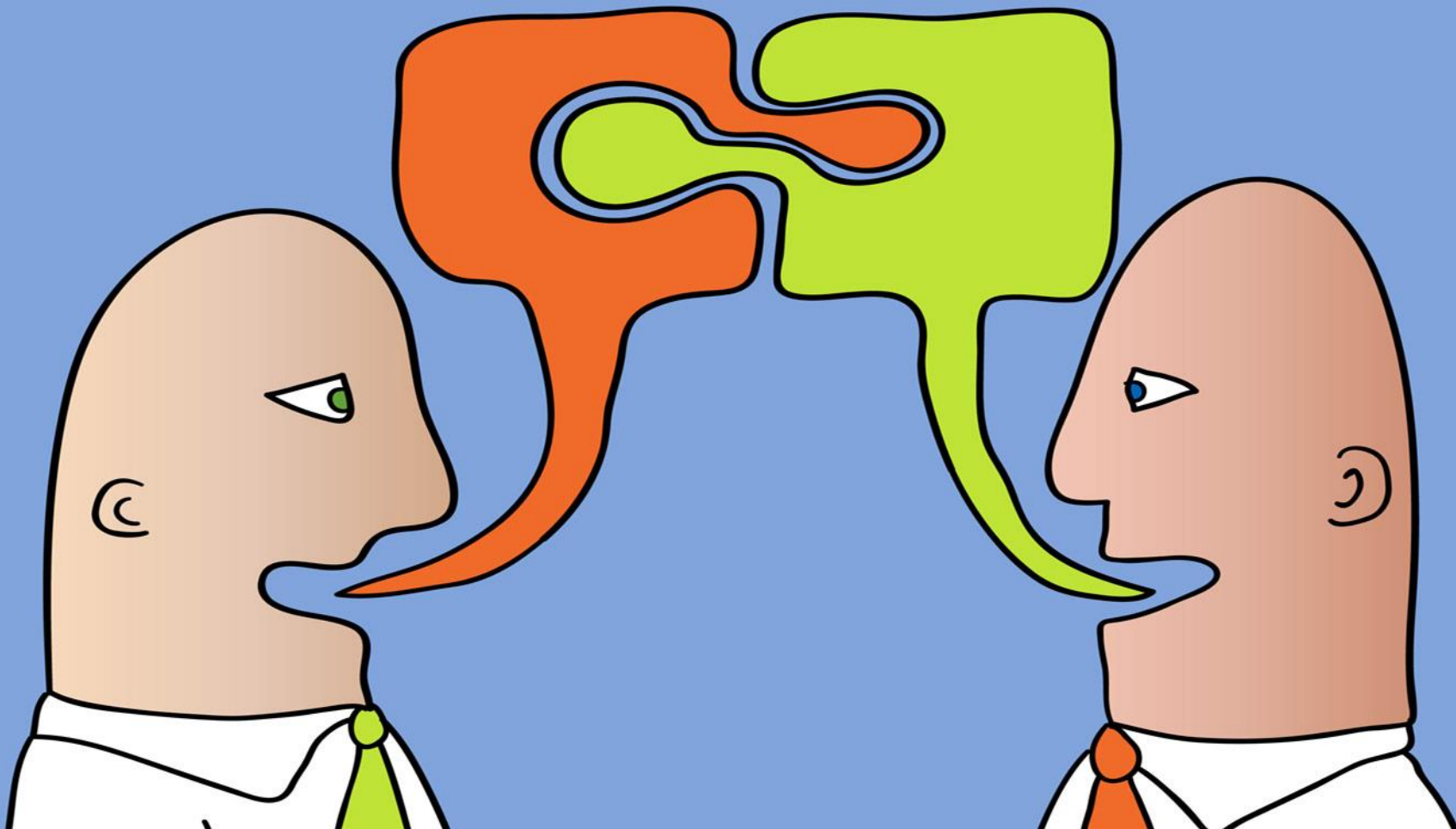
Etnografiske casestudier i 6 danske kommuner (jobcentre), herunder:

- 101 observationer af møder mellem frontlinjemedarbejdere og borgere
- 51 FLIP - 2-4 timer med medarbejdere eller ledere med udgangspunkt i potentialerne
- 14 'positive deviance' cases – med interview med borger og professionel(le)
- 52 observationer af møder (ledermøder, teammøder mv.)
- 17 interview med borgere (efter samtaler)

Et todages medarbejderseminar med 25 medarbejdere (fokus på samtaler) samt årlige lederseminarer (2017, 2018, 2019) hvor analyser og fund sættes i spil i mødet mellem forskning og praksis

FULD og ÅBEN adgang til praksis i de deltagende kommuner

Potentialet i at kvalificere mødet mellem borger og frontlinjemedarbejder

Har du nogen spørgsmål?

Nej

Hvilke spørgsmål har du?

Altså, jeg kunne faktisk godt tænke mig at ...

Hvad er sociologisk samtaleanalyse

- Det er en disciplin, der beskæftiger sig med sprog anvendelse og samhandling i interaktion
- Fokus er bl.a. på
 - rækkefølgen i det, der sker i interaktionen (sekventialitet)
 - Hvorfor dette nu?
 - Hvad sker der så?

Se eventuelt Jørgensens kapitel
i Bedre begrundet praksis 2018

Rammerne for afholdelse af samtaler varierer

Hyppige samtaler ↔ Meningsfulde samtaler

De kommunikative kompetencer er fagligt hjerteblod

Generel træning i samtaleteknik ↔ Kollegial sparring og fortløbende refleksion

Borgerinddragelse sker (bl.a.) gennem samtaler

Det institutionelt meningsfulde ↔ Responsivitet og respekt

**Det generelle
arbejdsmarkedsperspektiv**

**Det konkrete
arbejdsmarkedsperspektiv**

Generelt arbejdsmarkedsperspektiv

- Sprogligt uklart og uspecificeret
- Institutionelt og politisk legitimt
- Håndteres som relevant af deltagerne
- Accept af beskæftigelse som det ultimative mål
- Uklarheden i de generelle taleture muliggør den professionelle og borgerens tale om arbejdsmarkedsdeltagelse uden at partnerne forpligter sig på bestemte indsatser eller løsninger

Konkret arbejdsmarkedsperspektiv

- Specifikke muligheder og erfaringer for borgeren
- Ord som er konkret tilknyttet arbejdsplads, ønsker og erfaringer som borgeren har og/eller frontlinjemedarbejderen har
- Hvordan oversættes arbejdsmarkedsperspektivet til noget konkret og meningsfuldt for borgeren?
- Særligt relevant (og udfordrende) når der er tale om borgere med komplekse problemer

Med risiko for...

bla bla bla bla bla bla bla bla bla

geileAufkleber.com

geileAufkleber.com

Men ressourceforløbet igennem de fire år, der er formålet at se, om du kan få flere ressourcer, få mere overskud, så arbejdsevne bliver mulig.

Jaer

Det er det

Og det bedste det er, hvis du kan forsørge dig selv i et fleksjob. Det er også det, de skriver her. De skriver; det vurderes, at arbejdsevnen er nedsat i væsentlig grad. Men der vil være mulighed for at støtte pågældende i et ressourceforløb således, at der kan blive skabt ro og struktur omkring familien med henblik på, at denne kan komme i gang med praktikafklaring i forhold til etablering af et job på skolen som vilkår. Så målet er altid at komme i arbejde

Smid ikke barnet ud med badevandet!

Kvalificeret
systemrådgivning er
afgørende for
borgernes mulighed
for at 'slippe ud' af
beskæftigelses-
systemet – til job og
uddannelse
(Danneris & Caswell
2019)

Gribning

B: Så, men jeg vil fandeme gerne snart ud og lave et eller andet

M: Jaer! Det kan jeg godt forstå. Men så kan det være, at vi korter processen.

B: Det kunne fandeme være lækkert sådan at komme ud og få lavet noget

M: Hvad siger du til mandag? Skal vi mødes allerede mandag?

B: Det kunne være fint.

Vs.

B: Så, men jeg vil fandeme gerne snart ud og lave et eller andet

M: Jaer! Det kan jeg godt forstå. Du hører fra mig.

B: Okay.

Et data eksempel...

To ting,
der besværliggør
”gribning”:

- 1) Borgerens konkrete arbejdsmarkedsperspektiv formuleres som regel forsigtigt, implicit og tøvende af borgeren
- 2) Det institutionelt meningsfulde fylder meget i samtalerne

Hvis vi når det 😊

Inddragelse af borgeren og spørgsmålet om hvem er den aktivt handlende?

Den dominerende forståelse:

- Borgeren som passive **becomers** (der skal "skabes") . Som enten strategisk nyttemaksimerende (dovne) udnytttere af ydelser eller personer, der er blevet "knækket" af systemet og derfor er uden selvstændig handlekraft til at slippe ud. Aktivgørelse og disciplinering/opdragelse nødvendigt.

Den modsatte forståelse:

- Borgeren som **beings** (der "er" med menneskelig handlekraft). Borgere som allerede er aktive og i stand til at træffe beslutninger og handle. Hjælp til selvhjælp nødvendigt.

Sharon Wright (2016)

Borgere, som nogle der skal skabes (dominerende model)

Passive borgere skal gøres aktive

Umotiverede skal gøres motiverede

Uansvarlige skal gøres ansvarlige

Afvigende borgere skal gøres 'normale'

Os og dem (set som homogene, rationelle, afgivende)

Ofte simple dikotomier

Den aktive agent er den professionelle/systemet

Borgeren som "beings"

Borgeren, som bruger med (potentiel) empowerment

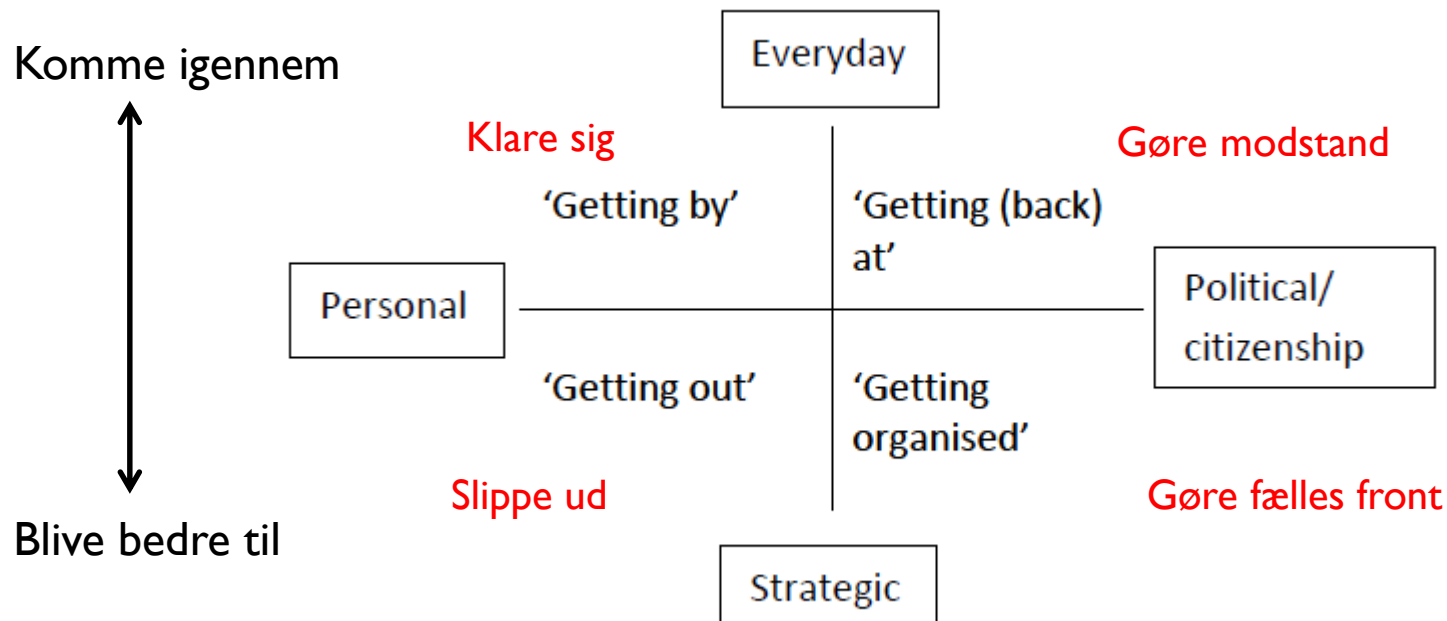
- Borgeren er kompetent ekspert på eget liv
- Borgerens erfaringer og viden som centrale
- Borgere bør blive hørt, få valgmuligheder og medbestemmelse

Borgere som aktive agenter (handlende)

- Moralske problemer er ikke afgrænset til borgergruppen, men alment menneskeligt

Agency (menneskelig handlekraft) kan komme til udtryk på flere måder hos udsatte borgere

Lister, 2004, citeret i Wright, 2016

Borgerinddragelse er en (ny) bølge

Internationalt:

Stort fokus på at relationen til, og den enkelte borgers egen aktive medvirken, har betydning for indsatsernes effekter, især for de udsatte grupper af borgere:

- “Working alliance theory (Bordin) og studier af betydningen heraf for effekter
- Co-produktion/samskabelse som alternativt til NPM
- IPS – supported employment – hvor borgerinddragelse og virksomheder er vigtige elementer

Danmark: - BIP-projektet I Danmark

- Hvis sagsbehandleren tror på borgeren (og visa versa) så stiger sandsynligheden for et succesfuldt outcome
 - Skift af sagsbehandler får sandsynligheden for succes til at falde
- Centralt hold: Empowerment projekter og flere møder

Men borgerrollen på beskæftigelsesområdet ikke uden dilemmaer

1. **Borgerens deltagelse er ikke frivillig** – jf graden af ”conditionality”:
 - Myndigheds- og serviceopgaver hænger ofte sammen. At stille krav kan være respektfyldt, men også undergrave borgerens tillid til systemet og sagsbehandler
 - Modstand eller ”mestring” fra borgerens side ift. systemet kan omvendt kan vanskeliggøre frontmedarbejderens respekt for borgeren
2. **Målet med indsatsen** (beskæftigelse, styrket arbejdsmarkedssamarbejde eller afklaring af arbejdsevne) **er defineret på forhånd**
3. **Borgerne har ikke nogen formel beslutningsmagt eller kontrol med ressourcer, selv om de har ret til at blive inddraget.** Borgernes inddragelse er derfor afhængig af **forhandlinger** af mål og indsatser med frontmedarbejderne igennem samtalerne

Der synes alligevel at være god mening i borgerinddragelse:

1. For det første er **borgerens viden** om egne forudsætninger for at indgå på arbejdsmarkedet og egne behov så som skånehensyn afgørende for det faglige arbejde med at udvælge og tilrettelægge indsatser og i sidste ende for at matche borgeren med konkrete muligheder på arbejdsmarkedet
2. For det andet er **borgernes aktive medvirken** i beskæftigelsesindsatsen afgørende for, at borgeren tror på de mål der opstilles, ønsker at engagere sig i indsatserne og bliver i stand til at mestre deres egen situation
3. For det tredje kan borgerinddragelse bidrage til at **skabe en god samarbejdsrelation mellem borger og sagsbehandler**. Relationen mellem borger og sagsbehandler påvirker muligheden for at foretage en grundig faglig vurdering af borgerens situation, og muligheden for at borgeren bliver en aktiv medspiller i indsatsen